

Multiconsult Norge AS
Postboks 265 Skøyen
0213 Oslo
Til: toini.valen@multiconsult.no
Kopi: postmottak@sarpsborg.com

Skiptvet, 27. juni 2025

Høringsuttalelse, Buer Rønneld vind- og solpark – områdereguleringsplan – varsel om oppstart

Naturvernforbundet er den største natur- og miljøvernorganisasjonen i Norge med over 43 000 medlemmer. Vi har økende medlemstall og engasjerer oss for bevaring av natur og arts mangfold. Det er mye verdifull natur i Østfold, men disse arealene er under hardt press som følge av nedbygging og fragmentering. Naturvernforbundet i Østfold engasjerer seg særlig for utbyggingssaker som truer naturverdier.

Naturvernforbundet i Østfold er svært bekymret for vind- og solkraftplanene i Sarpsborg kommune, både hver for seg og samlet. Utbygging av kraftverk i skog medfører store naturinngrep som kunne vært unngått ved å legge anleggene til alternative plasseringer, for eksempel langs eksisterende infrastruktur, på grå arealer eller til områder der naturverdiene allerede er forringet. I Buer Rønneld-området på 7351 daa foreslås det 13 vindturbiner med en totalhøyde på 252 meter og en rotordiameter på 172 meter, og anlegget skal produsere 300 GWh per år. I tillegg foreslås det solcellepaneler med en årlig produksjon på 110 GWh. Dette er ett av tre kraftverk som nå planlegges i Sarpsborg kommune med et totalareal på hele 11 488 daa.

I sakspapirene henvises det til [forslagsstillerens nettsider](#) for mer informasjon om vindkraftutbyggingen i Sarpsborg. Naturvernforbundet i Østfold ønsker å understreke flere misvisende eller mangelfulle påstander i disse beskrivelsene av kraftprosjektet.

Forslagsstiller (Zephyr AS) argumenterer på sine nettsider for at vind- og solkraftutbyggingen i Sarpsborg vil være et «betydelig bidrag» mot det grønne skiftet. Dette er en feilaktig fremstilling av klimainnsatsen basert på ensidig informasjon og et ikke-helhetlig bilde av klima, miljø og natur – som henger tett sammen. Vi vet at tap, kvalitetsreduksjon, fragmentering og nedbygging av grønne arealer er en av de viktigste årsakene til nedgangen i arter – i Norge er 90 % av artene på rødlista truet som en konsekvens av fortrenging og arealendringer. For eksempel er det myr i planområdet. Det er godt kjent at myra er en av våre mest utsatte areal typer, samtidig som den også er verdifull som naturområde. Myra står for unike leveområder og samfunnsviktige økosystemtjenester, for eksempel flomdemping, karbonlagring, vannrensing og som vannlager i tørkeperioder. I 2023 kom Miljødirektoratet med en

anbefaling til Klima- og miljødepartementet om å [forby all nedbygging av myr](#). Naturvernforbundet i Østfold fraråder i tillegg all nedbygging av dyrket og dyrkbar jord, som også innbefattes i planbeskrivelsen.

Planområdet er en del av et stort, sammenhengende skogområde med begrensede tekniske inngrep, og utgjør derfor et viktig leveområde og økologisk korridor i regionen. Utbygging i karbonlagrende områder som myr og gammel skog – begge deler i dette planområdet – fører til store CO₂-utslipp og motvirker dermed klimaeffekten av vindkraft. Veibygging og drenering medfører utslipp av bundet karbon og ødelegger i tillegg unike økosystemer. Miljødirektoratets rapport (M-1807) – [Naturmangfold og klima](#) viser at naturtap og klimaendringer forsterker hverandre. For å nå klimamålene må vi verne om og restaurere natur. Ekte naturbaserte løsninger gir dobbelt gevinst: de binder karbon og forhindrer videre tap av arts mangfoldet. Naturmangfold og fungerende økosystemer står for svært viktige bidrag i kampen mot klimaendringene.

Planbeskrivelsen omfatter anleggelse av solcellepark. Forslagsstiller (Zephyr AS) sier på sine nettsider at disse utbyggingsprosjektene «Reduserer CO₂-utslippene og bidrar til et renere miljø.» Imidlertid er denne typen CO₂-regnskap gjeldende kun ved utbygging av solcellepaneler på allerede grå arealer, for eksempel bygningstak, der den største utslippskilden er produksjon av paneler og annet materiell. NIBIOs beregninger, oppgitt i [Landbruksdirektoratets rapport nr. 21/2024](#), viser at arealbruksendring fra skog til solpark gir store klimagassutslipp og reduserer muligheten for fremtidig karbonopptak. Når solenergianlegg bygges i skogen, må tapt karbonbinding ved arealbruksendring medregnes fordi skogen ellers ville fanget betydelige mengder CO₂ som hadde blitt bundet i stående biomasse og humus i skogsjorden. Utredningen må presentere en netto klimagevinst for det faktiske arealet medregnet bortfall av karbonbinding i skog samt lokale forhold som bl.a. bonitet, og dette bør ses i sammenheng med utslipp ved annen norsk energiproduksjon. På dette grunnlaget mener Naturvernforbundet i Østfold at et komplett karbonregnskap må fremlegges før miljø kan brukes som argument for utbygging av solcellepark i skog.

Planinitiativet nevner arter av nasjonal forvaltningsinteresse i planområdet. Av truede og sårbare fugler finner vi blant annet musvåk, sanglerke, gulspurv, gjøk og granmeis. Planområdet ligger også innenfor hekke- og leveområdet til fiskeørn i Østfold (se Fig. 3). Av karplanter finner vi blant annet lodnevaniljerot (NT) og vaniljerot (NT), og blant lavartene den nær truede arten gubbeskjegg. I Nordre Morttjern er det registrert gråtorvlibelle (fredet). Planområdet ligger inntil både Oppsjø og Krysstjernet med registrert fiskemåke – en art av særlig stor forvaltningsinteresse. I 2022 ble fiskemåke også registrert i selve planområdet. Disse, samt andre nær truede, truede eller fredede arter som registreres i forbindelse med kartlegging av området, skal hensyntas i planarbeidet.

I henhold til planinitiativet finner vi friluftsområder i og rundt området kategorisert som svært viktige (Børtevannet Høgnipen / Skjebergdalen) og viktige (Skjebergmarka og Oppsjø). Forslagsstiller argumenterer på sine nettsider for at veiene i planområdet skal bli fine og tilgjengelige turveier som skal tilrettelegges for friluftsliv gjennom hele året.

Naturvernforbundet i Østfold mener at denne typen nedbygging heller reduserer muligheten for friluftsliv, og ofte særlig når det gjelder vindkraftverk. Faremomenter som f.eks. iskast er svært veldokumenterte og godt beskrevet bl.a. på [NVEs](#) nettsider. I perioden november til april kan det legges seg is på turbinbladene som løsner under bevegelse, og dette kan føre til både personskader og materielle skader. Vindkraftverk er å regne som industriområder og kan stenges for fri ferdsel i perioder med fare for iskast, ved problemer med turbinene som kan skape farlige situasjoner o.l. I Norge har vi også sett flere tilfeller av rotordeler som løsner og faller av under drift, noe som videre øker faren ved opphold i området. Samlet sett blir området særs mer utrygt for ferdsel. Vi kan ikke se at dette skal fremme friluftsliv og rekreasjon, men i stedet innskrenke lokalbefolkningens tilgang til nærnaturen.

Vindparker genererer støy. Naturvernforbundet i Østfolds støysonekart for Syverstad vindkraftverk og Buer Rønneld vind- og solkraftverk (*Fig. 1 og 2*) gir en god illustrasjon på hvordan sjenerende støy påvirker store arealer rundt de foreslåtte planområdene. [NVE](#) skriver utfyllende om støyproblematikk knyttet til vindkraftverk og melder om at de har mottatt flere bekymringsmeldinger i områder med installerte anlegg. I henhold til NVE klages det på høyt støynivå og irriterende støyvariasjoner, og de fleste meldingene gjelder bebyggelse innenfor 2 km fra vindkraftverk. Likevel opererer NVE med en støygrense på 1 km radius (gul linje i *Fig. 1 og 2*). Hvis vi baserer oss på vår støygrense med radius på 3 km (blå linje i *Fig. 1 og 2*), ser vi at en stort antall boliger, fritidsboliger og friluftsområder faller innenfor støysonen. Hvis vi i tillegg vurderer grensen for verditap av bolig (rød linje i *Fig. 1 og 2*), rammes også det tettbygde området Borgenhaugen. Området rundt Lilleby vil rammes av støy og verditap fra begge de foreslåtte vindkraftverkene. Vi har bare lagt inn 5 km for verditap, men flere studier fra [Norge](#) og [Sverige](#) finner verditap betydelig lenger ut – opptil 10 km. Vi vil understreke at fra vestenden av det foreslåtte planområdet er det kun 7 km til Sarpsborg sentrum. Naturvernforbundet i Østfold stiller spørsmål til hvordan kommunen skal avbøte støy for kommunens innbyggere, samt kompensere for verditapet av boliger og fritidsboliger i dette store og svært tettbygde området. For at kommunen skal kunne fremlegge et realistisk regnestykke på at vindkraftprosjektene faktisk kommer til å være lønnsomme, må det gjøres en fullstendig utregning som omfatter både reelt verditap og tap av livskvalitet i hele det rammede området.

Hele det foreslåtte planområdet for Buer Rønneld ligger innenfor [nedbørsfeltet](#) til Isesjø, beskrevet som sikringssone nedslagsfelt drikkevann (H110) i planinitiativet. [NVE](#) nevner flere kilder til forurensing av drikkevannskilder i forbindelse med anlegging, drift og avvikling av vindparker. Partikkelforurensning fra massehåndtering i anleggsfasen samt økt tilførsel av humus er vannforurensingskilder vi er særlig bekymret for i dette tilfellet, da Isesjø vannverk allerede opplever problemer med økende humusinnhold i vannet i dag. Utbyggingen vil kunne forsterke dette og sette drikkevannssikkerheten i fare. Vi viser til [drikkevannsforskriften](#) § 26. Kommunens plikter.

Planen utløser krav om konsekvensutredning, og planinitiativet sier at «Påvirkning av kartlagte natur- og miljøverdier vil bli vektlagt i den videre plan- og konsesjonsprosessen med tilhørende konsekvensutredning.» Naturvernforbundet i

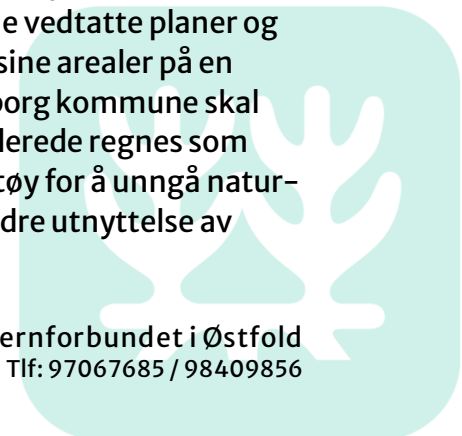

Østfold ønsker å understreke at dette er fullstendig avhengig av godt og riktig utført feltarbeid i forbindelse med planarbeidet. Foreslått planområde omfatter en betydelig andel skog eldre enn 100 år, noe også på 140 til 160 år i nordenden. I henhold til [Artsdatabanken](#) er hele 84 % av truede arter i skog, knyttet til gammelskog. Vi er godt kjent med at eksisterende datagrunnlag i Østfold er særs mangelfullt når det kommer til naturverdier. De registrerte dataene som foreligger i dag, viser alle tegn til at dette også er tilfellet her. Vi stiller derfor spørsmål til det faglige grunnlaget for beskrivelsen av området i planinitiativet, som danner grunnsteinene i vindkraftprosjektene i Sarpsborg.

I forbindelse med utarbeidelsen av konsekvensutredning for området understreker vi at kartleggingsarbeidet skal utføres i henhold til krav om kunnskapsgrunnlag i [Naturmangfoldloven](#) § 8 (kunnskapsgrunnlaget). Det betyr at uavhengige og upartiske fagfolk med relevant artskompetanse skal utføre grundig feltarbeid i vekstsesongen, og disse må ha faglig kompetanse og erfaring til å avdekke det reelle biologiske mangfoldet og de ulike artenes bruk av området. Dette skal omfatte alle artsgrupper (med mindre det legges et faglig grunnlag for ekskludering av noen), samt dekke utvalgte naturtyper, prioriterte arter, truede arter og truede naturtyper (jamfør [Forskrift om konsekvensutredninger](#) § 10). Samlet belastning skal også utarbeides.

Naturvernforbundet i Østfold kan ikke se at det foreløpig er fremlagt alternative plasseringer for vindkraftverkene i Sarpsborg. I henhold til [Forskrift om konsekvensutredninger](#) § 14 og 19 skal det gjøres en vurdering av relevante og realistiske alternativer for plassering i konsekvensutredningen. Valget av lokalitet skal begrunnes mot de ulike alternativene, og sammenlikninger av virkningene for miljø i de ulike alternativene skal beskrives. Vi forventer at det gjøres en grundig utredning av realistiske og godt begrunnede alternative plasseringer som ikke omfatter store naturinngrep. Noen eksempler på gode plasseringer er industriområder som ligger brakk, langs eksisterende inngrep og infrastruktur og i områder som ellers ikke er av naturverdi. Solcellepaneler kan med fordel legges til bygningstak. Det vil komme både natur og mennesker til gode.

Samlet sett kan vi ikke se at produksjon av fornybar energi med vindturbiner og solceller kan defineres som «grønn» når dette går på bekostning av store naturområder. I 2022 signerte Norge [Naturavtalen](#) (Det globale Kunming–Montreal-rammeverket for naturmangfold) som skal stanse og reversere tap av natur og økosystemer. I handlingsdelen til Sarpsborgs [kommunedelplan klima og energi 2021–2030](#) står det videre at «Sarpsborg har en nullvisjon for omdisponering av karbonbindende arealer ...» og «Netto karbonbinding i jord og skog skal økes med 20 % sammenlignet med 2010.» Naturvernforbundet i Østfold stiller spørsmål til kommunens positivitet til vind- og solkraftprosjektene når de er direkte i strid med både egne vedtatte planer og nasjonale forpliktelser. Kommunen er selv ansvarlig for å forvalte sine arealer på en måte som er i tråd med Naturavtalen. Derfor forventer vi at Sarpsborg kommune skal jobbe mot arealnøytralitet ved å unngå inngrep i natur som ikke allerede regnes som grå/forstyrrede. Dette kan oppnås ved hjelp av planvask som verktøy for å unngå natur- og klimabelastende utbygginger, samt god arealkartlegging og bedre utnyttelse av

tilgjengelige tomter som ligger brakk. Naturvernforbundet i Østfold fraråder sterkt en realisering av vind- og solkraftprosjektene i Sarpsborg slik de foreligger i dag.

Vi avslutter med følgende sitat fra [Sarpsborgs kommunedelplan klima og energi 2021–2030](#): «Det er viktig å utnytte allerede utbygde arealer så godt som mulig gjennom flerbruk av bygg, fortetting, og ved å transformere områder slik at de kan brukes på en ny måte.»

Oppsummering

- Naturvernforbundet i Østfold observerer at forslagsstiller (Zephyr AS) fremlegger utbyggingsplanene på en misvisende og ensidig måte som ikke gir et realistisk og helhetlig bilde av planenes konsekvenser.
- Vi viser til forlagsstillers påstander om at vindkraftutbyggingen i Sarpsborg vil være et «betydelig bidrag» mot det grønne skiftet. Vi kan ikke se at nedbygging av store grønne arealer som omfatter myr, gammel skog og friluftsområder bidrar til dette, særlig med tanke på at alternative plasseringer er en mulighet.
- Veibygging og drenering i områder som urørt er viktige bidragsyttere i klimakampen, f.eks. myr og skog, medfører store CO₂-utslipp og motvirker dermed klimagevinsten av vindkraft.
- Arealbruksendring fra skog til solpark gir store klimagassutslipp og reduserer fremtidig karbonopptak. Når solenergianlegg bygges i skog, må tapt karbonbinding ved arealbruksendring medregnes fordi skogen ellers ville fanget betydelige mengder CO₂.
- I planområdet er det registrert fredede, truede og sårbare arter. Disse skal hensyntas i videre planarbeid.
- Planområdet ligger innenfor nedbørsfeltet til drikkevannskilden Isesjø, og vi er bekymret for økende humusinnhold og partikkelforurensning fra massehåndtering dersom planforslaget realiseres.
- Vi stiller spørsmål til forslagsstillers argumenter om at området skal bli velegnet til friluftsliv da fri ferdsel trolig må begrenses i perioder grunnet iskast og andre veldokumenterte faremomenter knyttet til vindkraftanlegg.
- I henhold til støysonkartene (*Fig. 1 og 2*) vil mange boliger og fritidsboliger havne innenfor sjenerende støysoner og grensene for verditap av bolig. For at kommunen skal kunne fremlegge et realistisk regnestykke på at vindkraftprosjektene faktisk kommer til å være lønnsomme, må det gjøres en fullstendig utregning som omfatter både verditap og tap av livskvalitet i området.
- Det eksisterende datagrunnlaget i Østfold er særs mangelfullt når det kommer til naturverdier. De registrerte dataene som foreligger for området, viser alle tegn til at dette også er tilfellet her. Vi understreker at videre planarbeid avhenger av grundig og riktig utført feltarbeid av uavhengige fagpersoner.
- I henhold til Forskrift om konsekvensutredninger § 14 og 19 skal det gjøres en vurdering av relevante og realistiske alternativer til plassering. Vi oppfordrer til grundig utredning av realistiske og godt begrunnede alternative plasseringer som ikke omfatter store naturinngrep, f.eks. på allerede grå arealer.

Naturvernforbundet
Østfold

Naturvernforbundet
Sarpsborg

- Naturvernforbundet i Østfold stiller spørsmål til Sarpsborg kommunes positivitet til vindkraftprosjektene når de er i direkte strid med både egne vedtatte planer og nasjonale forpliktelser, og vi fraråder sterkt en realisering av vindkraftprosjektene i Sarpsborg slik de foreligger i dag.

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Østfold

Kirkegaten 31B
1632 Fredrikstad

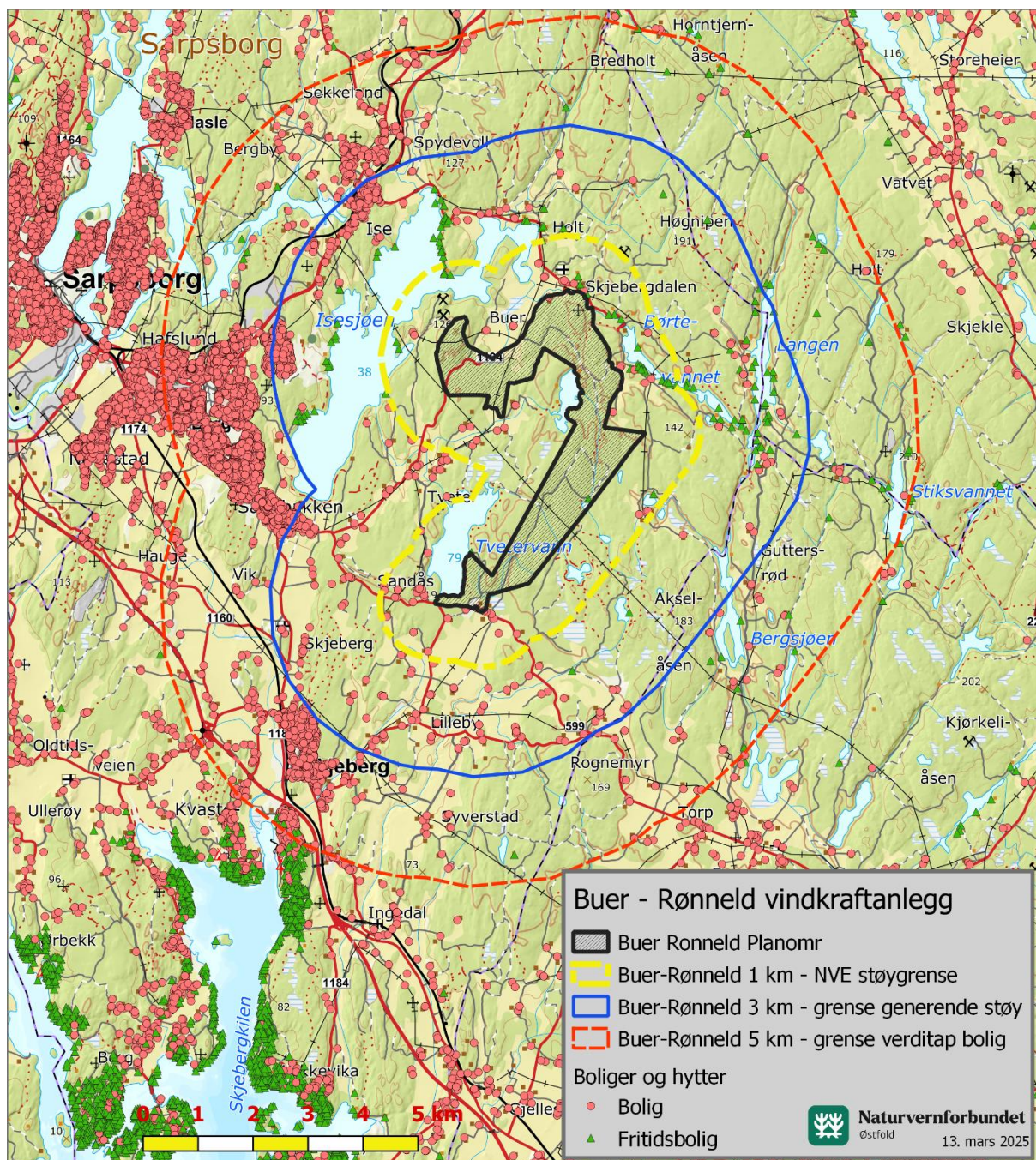
Martine Stave
Fylkessekretær
Naturvernforbundet i Østfold

Naturvernforbundet i Sarpsborg

v/lokallagsleder Øystein Henriksen
sarpsborg@naturvernforbundet.no

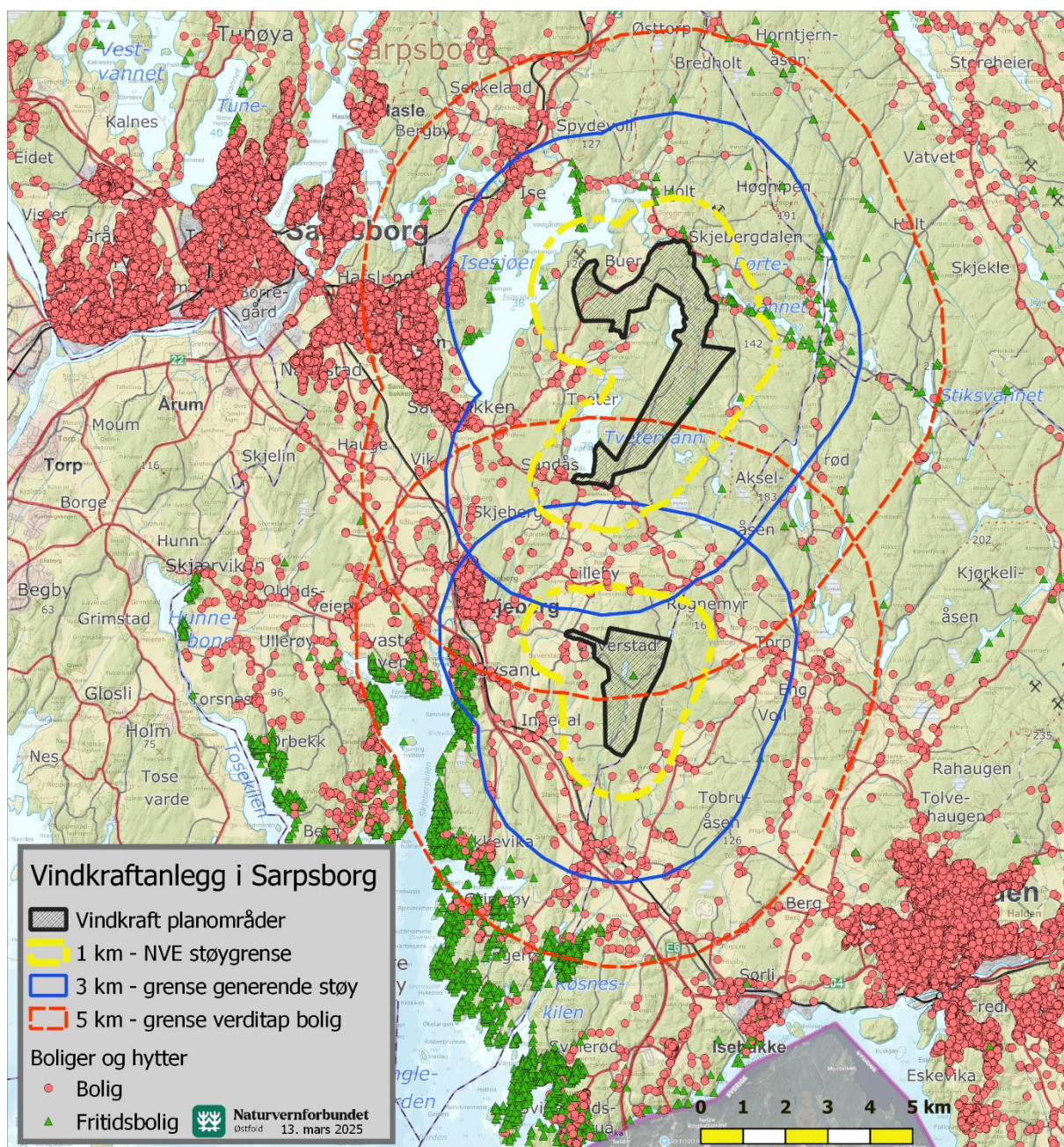

Vedlegg

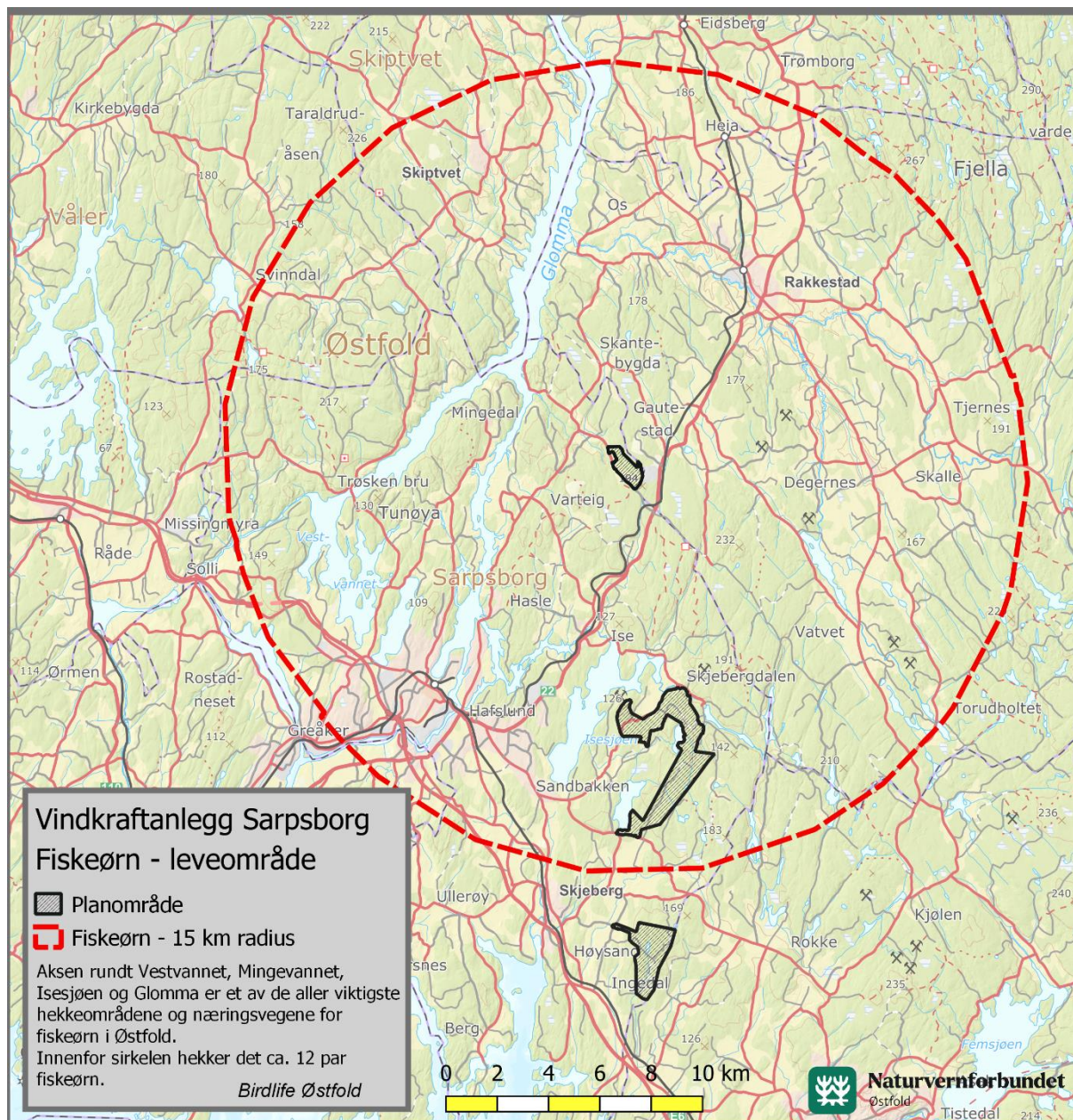
Figur 1: Støy- og verditapsgrenser for Buer Rønneld vind- og solkraftverk.

Figur 2: Støy- og verditapsgrenser for Buer Rønneld vind- og solkraftverk og Syverstad vindkraftverk.

Figur 3: Hekke- og leveområde for fiskeørn i Østfold.

